

LÄNSSTYRELSEN
Göteborgs och Bohus län
Planeringsavdelningen

BESLUT

Naturvårdsenheten

1988-04-29
Delg kv

11.126-1258-87

Kommunstyrelserna i Tanums och
Strömstads kommuner

Beslut att förklara stränder och vatten i norra delen av Tanums kommun och sydligaste delen av Strömstads kommun som naturvårdsområde.

Naturförhållanden

Resö och Galtö med omgivande vatten och småöar hör naturgeografiskt till den nordbohuslänska skärgård som i norr får sin avslutning i Öddöarna och Daftö och i söder når till Tanumskilens och Sannäsfjordens mynningar. Den karakteriseras av relativt låglänta men småkuperade öar och ett system av mycket grunda vattenområden som genom smala sund står i förbindelse med varandra och som skiljer öarna från fastlandet. Tidvattenväxlingarna, som här är större än någon annanstans utefter landets kuster, åstadkommer ett förhållandevis gott vattenutbyte. Sötvattentillskottet från fastlandet är blygsamt i området, vilket gör att salthalten är nästan lika hög i denna innerskärgård som i ytvattnet västerut i Kosteröarnans fortsättning mot söder. Hydrologiskt utgör denna skärgård därför ett mycket enhetligt område. På havsbottenarna dominerar mineralsand i de strömgenomsatta sunden och utefter de exponerade västsidorna. I den skyddade innerskärgårdens vatten däremot är bottenarna täckta av finsediment med stort inslag av nedbrutet organiskt material.

De marinbiologiska värdena är ansevärd inom området. Den goda vattencirkulationen och förhållandevis höga vattentemperaturen är i väsentlig grad bidragande till en hög organisk produktion i de grunda vattenområdena. Förekomsten av vidsträckta ängar av sjögräs (*Zostera marina*) spelar en stor roll. Massproduktion av mikroorganismer, småsnäckor, småkräftdjur, borstmaskar och en mångfald andra ryggradslösa djur ger en riktig och lättillgänglig näringsresurs för de högre djurformer som under våren vandrar in i sjögräsvegetationen eller kläcks där. Den rika näringstillgången gör innerskärgårdens vatten till viktiga rekryteringsområden för stor del av den konsumtionsfisk som fångas efter kusten och har på så sätt en ansevärd fiskeriekonomisk betydelse. Ostronbottenarna hör till de rikaste efter kusten.

Under vår, sensommar och höst utgör de grunda vattenområdena med sin rika produktion en oersättlig miljö för stora skaror av rastande vadare-och sjöfågelfauna, bland vilka märks särskilt knipa, kricka, gräsand, bläsand, sothöns och knölsvan. Även häckfågellivet med arter som gravand, småskrake, knölsvan, fisktärna, rödbena, större strandpipare och strandskata är gynnat av den rika miljön. Också häger har dessa områden som näringsplats.

Av landområdena i denna skärgård ingår i detta naturvårdsområde endast stränderna i stort

sett så långt strandskyddet når. Floristiskt har dessa stränder ett betydande intresse. Vålbildade strandängar finns bl.a. på Galtö, dels på östsidan dels på västsidan innanför Stora Rorholmen. På några ställen övergår strandängarna i örtrik, kalkpåverkad fuktängsvegetation. Öppna sandstränder finns framförallt på Resös västsidan och Galtös nordvästsidan. Slitaget på sandstrandsvegetationen från friluftslivets sida är tydligt på flera ställen. Tallskogen når på de stora öarna fram till lägen exponerade mot havet både på sandigt underlag, morän och klippstrand. Det är mestadels fråga om klimatiskt anpassade, spontant uppkomna naturskogar. Här kan kustens atlantiska flora möta inlandets barrskogsflora i mycket tvära övergångar. Sålunda kan några få meter skilja ostronört och kustruta från linnéa, piprör och ekorrbär. Kaprifolen kan till och med använda tallen för sin klättring.

Friluftsliv

De landskapliga värdena med omväxling mellan åker, äng, skog, hållmarker och fria vattenytor är en bärande attraktion som gäller hela området. Ett speciellt intresse från friluftslivets sida tilldrar sig stränderna med tillgång till bad och möjlighet till båtliv. Sandstränder finns framför allt på Resö och Galtö och klippstränder företrädesvis på småöarna. Friluftslivet har sin tyngdpunkt på Resö. Här finns en omfattande fritidsbebyggelse och erbjuds service i form av affär, campingplats av anseende, båthamnar etc.

Områdets intresseväckande natur- och kulturföreteelser (fågelliv, vegetation, odlingslandskap, geologi och kulturhistoriskt värdefulla miljöer) är också viktiga tillgångar för friluftslivet.

Planering och förordnanden

I naturvårdsplanen för länet har området tillmätts stor betydelse som en del av den nordbohuslänska skärgården mellan Grebbestad och Strömstad och därvid föreslagits till skydd enligt 19 § naturvårdslagen som naturvårdsområde. På motsvarande sätt har området behandlats i den kommunala planeringen (Tanums kommun, Generalplan 79). Galtöeran och närmaste stränder utgör naturreservat.

Behov av skydd

Anspråken på stränderna för diverse verksamheter, särskilt för anläggning av båthamnar och bryggor, har varit omfattande. Sannolikt motsvarar de utbyggda hamnarna och bryggorna det ungefärliga behovet av båtplatser dagsläget. I den mån ytterligare båtplatser erfordras i framtiden bör utbyggnad endast tillåtas ske på redan ianspråktaga ytor för att minimera störningarna i den marina miljön. Muddring och tippning har visat sig medföra negativa effekter långt utanför de direkt berörda ytorna och bör så långt möjligt undvikas.

Förtöjning vid boj eller påle har visat sig skada ekologiskt känsliga bottarna samtidigt som bojarna också kan hindra fiske och båtliv övrigt. Slitaget på stränderna i form av markförändrande åtgärder har på sina ställen varit omfattande. Särskilt gäller detta Resö.

Ärendets behandling

Med utgångspunkt från de värderingar som gjorts i länsstyrelsens naturvårdsplan och i den kommunala markanvändningsplaneringen har länsstyrelsen i promemoria den 2 mars 1987

föreslagit att norra delen av Tanumskusten skall skyddas som naturvårdsområde. Ett mindre område vid Risäng, Holma och Renskogen i Strömstads kommun omfattas också av förslaget.

Ärendet har remitterats till statens naturvårdsverk, Tanums och Strömstads kommuner samt lantbruksnämnden. Samråd har tidigare förevarit med fiskenämnden. Information till sakägare har skett dels genom att dessa blivit delgivna förslaget + karta genom att underlagsmaterial har utställts på kommunkontoret i Tanum. Informationsmöte har ägt rum bl.a. på Resö.

Tanums kommun har i sitt yttrande framhållit att möjligheterna till bojfortöjning bör beaktas inom områden där sådan verksamhet ej kan vålla skada. Tillfällig tältning eller husvagnsuppställning för ett dygn kan medges enligt kommunens uppfattning. Campingplatsen på Galtö 2:14 bör undantas från skyddsbestämmelser.

Strömstads kommun har ej haft något att erinra mot det remitterade förslaget.

Lantbruksnämnden framhåller värdet av att stimulansåtgärder för jordbruket sätts in i områden som ser ut att få annan användning och som av olika skäl anses vara särskilt värdefulla.

Beträffande naturvårdsförvaltningen har länsstyrelsen samrått med skogsvårdsstyrelsen.

Statens naturvårdsverk tillstyrker det föreslagna förordnandet.

Erinringar har inkommit från ett antal sakägare. Ägaren till Galtö camping uttrycker oro för campingverksamheten och framhåller vikten av förtöjningsmöjlighet för campinggäster. Flera sakägare har framhållit att det vore värdefullt att ha möjlighet till bojfortöjning någonstans inom området. Några skogsägare önskar anlägga nya skogsvägar och bibehålla äldre inom området. Några markägare motsätter sig helt bildandet av naturvårdsområdet eller vill alternativt att deras resp. fastigheter skall undantas.

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen har på grundval av remissvar och anförda erinringar i föreliggande beslut gjort vissa förändringar i föreskrifter och gränsdragningar.

Sålunda utgår campingförbudet i sin helhet. Byggnadsförbudet gäller ej för ekonomibyggnad för jordbrukets eller fiskets behov. Föreskrifterna skall ej heller utgöra hinder för normalt vägunderhåll. Två vattenområden, det ena mellan Ladholmen och Galtöstranden och det andra norr om Torgelsholmen, har undantagits från förbudet att förtöja vid boj eller påle. Dessutom har några smärre gränsändringar vidtagits.

Beslut enligt 19 § naturvårdslagen

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 19 § naturvårdslagen att förklara strand- och vattenområden längs kusten i nordligaste delen av Tanums kommun samt smärre anslutande områden i Strömstads kommun som naturvårdsområde. Till större delen utgör kommungränsen i norr mot Strömstad nordgräns för det skyddade området. I öster ingår fastlandsstranden söderut till Galtölerans naturreservat. I söder och väster sammanfaller

gränserna för naturvårdsområdet med hemmansgränserna för Resö och Galtö. Till övervägande delen har valts att låta strandskyddsgränsen också utgöra gräns för naturvårdsförordnandet såväl på öarna som utefter fastlandskusten. Bebyggelsekoncentrationer har undantagits. Avgränsningen framgår av beslutskarta, bilaga A.

Beslutet syftar till att:

- 1 värna om de grunda vattenområdenas stora värden som reproduktions- och uppväxtplatser för fiskarter och deras betydelse som rast- och näringsplatser för fågellivet.
- 2 skydda området mot förändringar som negativt kan inverka på dess utnyttjande för friluftslivet och på de ansevärdiga landskapliga värdena.

För området gäller de föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen och 22 § naturvårdsförordningen, vilka anges nedan.

A Föreskrifter enligt 19 naturvårdslagen innebärande inskränkningar markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar gäller följande:

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

1. uppföra nybyggnad. Föreskriften gäller ej ekonomibyggnad som behövs för jordbruket eller yrkesfisket.
2. anlägga ny brygga, kaj eller båthamn. Föreskriften gäller ej brygga för yrkesfiskets behov.
3. tippa, schakta eller muddra. Förbudet utgör ej hinder för underhåll av befintlig väg.
4. anlägga väg eller parkeringsplats
5. förtöja vid boj eller påle. Föreskriften gäller fr o m 1 maj 1991.

Naturvårdsförvaltaren skall äga rätt att uppsätta erforderliga upplysningsskyltar.

B Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen gällande allmänheten Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd förtöja vid boj eller påle. Föreskriften gäller fr.o.m. 1 maj 1991.

C Föreskrifter enligt 22 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

Till naturvårdsförvaltare utses skogsvårdsstyrelsen i länet. Naturvårdsförvaltningen skall omfatta regelbunden tillsyn samt utmärkning av naturvårdsområdet med informationsskyltar, som skall ha av länsstyrelsen godkänd text. En enkel plan för skyltning av området skall upprättas.

Kommentarer till föreskrifterna

De områden, där underhåll av brygganläggningar, förtätning och i vissa fall smärre utökningar av båtplatser skall kunna äga rum under hänsynstagande till naturvårdens och friluftslivets intresse, har på bilagd karta avgränsats och betecknats med HS. Nya bryggor utanför dessa områden bör icke tillåtas. Smärre bryggor betjänande en eller två fastigheter finns utanför de avgränsade HS-områdena. I det utförande de har idag kan de även fortsättningsvis ligga kvar. Bedömningen är att för dessa bryggor behöver ej sådana åtgärder utföras som på något sätt kan inverka menligt på den marina miljön. För två vattenområden angivna med HB på beslutskartan gäller ej förbudet att förtöja vid boj eller brygga.

Besvärshänvisning

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, bilaga 5.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsrådet Ulf Thuresson, beslutande, naturvårdsdirektören Bengt-Erik Olsson, förste länsassessorn Carl-Otto Lindberg, länsarkitekten Ingegerd Ågren, länsantikvarien Jan-Gunnar Lindgren, överlantmätaren Hans Busck och avdelningsdirektören Carl-Axel Jansson, den sistnämnde föredragande.

Ulf Thuresson

Carl-Axel Jansson

Bilagor

A Beslutskarta

B Besvärshänvisning